

บทสรุป

การจัดสวัสดิการสำหรับครอบครัว เด็ก สตรี ผู้สูงอายุและคนพิการ

โดย...พิมพ์มล พลเวียง

การจัดสวัสดิการสำหรับครอบครัว เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และคนพิการ เป็นการดำเนินการเพื่อประชาชนที่ประสบปัญหาด้านต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ ครอบครัว การปรับตัว รวมทั้งปัญหาด้านอาารมณและจิตใจที่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิต เป็นต้น เพื่อให้ได้รับบริการสังคมตามสิทธิขั้นพื้นฐาน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี การจัดสวัสดิการสำหรับครอบครัวอาจครอบคลุมการช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัวด้วย การจัดสวัสดิการสำหรับเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ หรือคนพิการ ก็อาจครอบคลุมการช่วยครอบครัวด้วย เพื่อให้ทุกฝ่ายได้รับการตอบสนองและพัฒนาศักยภาพให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

การจัดสวัสดิการสำหรับครอบครัว เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และคนพิการ เป็นเรื่องสำคัญซึ่งมีการกล่าวไว้ในคำแถลงนโยบายของรัฐบาลทุกสมัย โดยกำหนดไว้อย่างชัดเจนในนโยบายและแผนทุกระดับรวมทั้งมีการจัดแผนระยะยาวเฉพาะด้าน ในทศวรรษที่ผ่านมารัฐบาลได้ดำเนินโครงการที่สำคัญหลายประการ เพื่อกระจายบริการสังคมไปถึงระดับรากหญ้า อาทิ โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน กระทรวงมหาดไทย ที่มุ่งแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนชาวชนบท ในระดับครัวเรือนด้วยโอกาสให้มีรายได้เพิ่มสูงขึ้น โครงการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและประสบปัญหาทุกข์ยากเดือดร้อน โครงการบัตรสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อให้ผู้มีรายได้น้อย เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ทหารผ่านศึก และผู้ถูกเลิกจ้างงาน ได้รับการรักษาพยาบาลฟรี โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติ กองทุนละหนึ่งล้านบาท เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนในการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน ฯลฯ

การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับครอบครัวและกลุ่มเป้าหมายในปัจจุบัน ได้คำนึงถึงกระแสโลกในเรื่องของสิทธิมนุษยชน และพันธสัญญาต่าง ๆ ที่ประเทศไทยได้ลงนามรับรองไว้ เช่น ปฏิญญาโลกว่าด้วยการพัฒนาสังคม ปฏิญญาโลกว่าด้วยการอยู่รอดของเด็ก การปกป้อง และการพัฒนาเด็ก อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ฯลฯ รวมทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 การให้ความสำคัญกับความมั่นคงทางสังคม การช่วยเหลือทางสังคม และการพัฒนาแบบบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม รวมทั้งการถ่ายโอนภารกิจให้องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบดำเนินการ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึง และมุ่งสู่การจัดสวัสดิการสำหรับประชาชนทุกคน (welfare for all) มากกว่าในอดีต

วิเคราะห์การจัดสวัสดิการสำหรับครอบครัว

รัฐบาลมีนโยบายที่ชัดเจนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพคน เสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน จุดหมายหลักคือ การพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม โดยให้ความสำคัญกับการแก้ไขความยากจน การเพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนในการพึ่งตนเอง ซึ่งคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแห่งชาติได้นำนโยบายของรัฐบาลมากำหนดยุทธศาสตร์การให้บริการสังคมแก่กลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งครอบครัวและชุมชน นอกจากนี้รัฐบาลยังได้จัดตั้งคณะกรรมการด้านครอบครัวในคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานพัฒนาสตรีแห่งชาติ สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อกำหนดนโยบายและแผนงานหลักด้านการพัฒนาครอบครัว มีกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ รับผิดชอบการปฏิบัติงาน สามารถให้บริการและมีประชาชนและครอบครัวที่เดือดร้อนเข้าถึงบริการของรัฐได้มากขึ้น เนื่องจากทางราชการได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์และดำเนินการในเชิงรุกมากขึ้น นอกจากนี้การดำเนินงานตามโครงการที่สร้างกระบวนการเรียนรู้เรื่องสิทธิและแหล่งบริการแก่ประชาชน ทำให้ประชาชนและครอบครัวรู้วิธีการเข้าถึงบริการพื้นฐานที่จำเป็น

แม้ว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 จะเน้นเรื่องการพัฒนาครอบครัวและชุมชนให้มีความอบอุ่นและเข้มแข็ง มีศักยภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม แต่ในช่วงแผนพัฒนาฯ ดังกล่าวได้เกิดภาวะวิกฤตเศรษฐกิจขึ้นในประเทศไทย ซึ่งส่งผลกระทบอย่างแรงต่อการพัฒนาความมั่นคงของประชาชนและสถาบันครอบครัว ดังนั้นการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมาจึงเป็นการพยุงและประคับประคองสถาบันครอบครัวไม่ให้ล่มสลาย โดยการระดมทรัพยากรจากทั้งภายในและภายนอกประเทศ นอกจากนี้รัฐบาลยังมีมาตรการลดหย่อนภาษีเงินได้ให้กับประชาชน การจัดสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลฟรีให้กับครอบครัวที่มีรายได้น้อย เด็ก และผู้สูงอายุ รวมทั้งการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ปัจจุบันสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจยังไม่กระเตื้องขึ้น ภาวะความยากจนยังมีอยู่และเพิ่มมากขึ้น คนไร้งานทำยังมีมากมาย สถาบันครอบครัวส่วนใหญ่ยังมีความอ่อนแอ แม้รัฐบาลจะมีนโยบายจัดสวัสดิการสังคมสำหรับประชาชนทุกคนตามที่กฎหมายกำหนด

แต่ด้วยข้อจำกัดทางการเงินและการคลังของประเทศจึงยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม

ทิศทางการจัดสวัสดิการสำหรับครอบครัวในระยะต่อไปจะต้องเน้นการกระจายบริการอย่างทั่วถึง ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนและครอบครัวที่ประสบปัญหาเดือดร้อน โดยการพัฒนาศักยภาพของครอบครัวและสมาชิกในครอบครัวให้เข้มแข็งสามารถดูแลสมาชิกในครอบครัวให้มีความอบอุ่นผาสุกและสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งมีบทบาทร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในชุมชน โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง นอกจากนี้ควรส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในส่วนภูมิภาค ให้สามารถดำเนินการจัดสวัสดิการสังคมแก่ประชาชนและครอบครัวที่ประสบปัญหาเดือดร้อนได้ในลักษณะเดียวกับกรุงเทพมหานคร

วิเคราะห์การจัดสวัสดิการสำหรับเด็ก

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กและการจัดสวัสดิการสำหรับเด็กมาเป็นเวลานานเห็นได้จากการกำหนดนโยบายและแผนทุกระดับ รวมทั้งการจัดตั้งองค์กรที่สำคัญ ๗ รับผิดชอบดำเนินงาน ตลอดจนการสนับสนุนให้ธุรกิจเอกชนและประชาชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างกว้างขวาง

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ซึ่งเน้น คน เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา การดำเนินงานต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็ก ได้เน้นความสำคัญของเด็กมากยิ่งขึ้น และกำหนดว่าต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังเน้นการพัฒนาครอบครัวให้เข้มแข็ง เพื่อให้สามารถเลี้ยงดูเด็กได้อย่างมีคุณภาพ รวมทั้งยังเน้นให้เด็กได้รับสิทธิและบริการขั้นพื้นฐาน ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพันธสัญญาต่าง ๆ ที่ประเทศไทยได้ลงนามรับรองไว้โดยปัจจุบันได้ให้ความสนใจกับการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนมากขึ้น โดยเฉพาะเด็กที่อยู่ในภาวะยากลำบากที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ อย่างไรก็ตามหากมองในภาพรวมแล้วสามารถกล่าวได้ว่าปัญหาต่าง ๆ ยังคงมีอยู่ในสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเด็กถูกละเมิดสิทธิ ถูกกระทำทารุณกรรม ติดยาเสพติด กระทำความผิด เร่ร่อน ติดเอดส์และได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ ถูกทอดทิ้ง ถูกเอารัดเอาเปรียบ

ปัจจุบันรัฐบาลกำลังดำเนินการปกป้องคุ้มครอง และพิทักษ์สิทธิแก่เด็กมากขึ้น รวมทั้งมีมาตรการและกลไกที่สามารถเข้าไปแทรกแซงกรณีที่เด็กถูกล่วงละเมิดหรือได้รับการดูแลและการ

ปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม มีการจัดทำแผนเฉพาะด้าน เพื่อการสงเคราะห์และพัฒนาเด็กในภาวะยากลำบาก ที่เน้นการใช้แนวคิดการจัดบริการที่ตอบสนองพัฒนาการของเด็กตามความจำเป็นขั้นพื้นฐานในลักษณะองค์รวมคือ เด็ก ครอบครัวและชุมชน ที่มีความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้เด็กตกอยู่ในภาวะยากลำบาก ซึ่งรัฐบาลต้องเร่งรัดดำเนินการเพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการสงเคราะห์และพัฒนาเด็กในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อให้เด็กได้รับการคุ้มครอง ดูแล และพัฒนาที่เหมาะสม

วิเคราะห์การจัดสวัสดิการสำหรับสตรี

การจัดสวัสดิการสำหรับสตรีปรากฏในการแถลงนโยบายของรัฐบาลและในแผนพัฒนาทุกระดับรวมทั้งมีการจัดทำแผนและแผนหลักสตรีระยะยาว (พ.ศ. 2535 - 2554) เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในส่วนขององค์การหลักที่ดำเนินงาน มีการกำหนดแผน ตลอดจนแผนงานและโครงการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม นอกจากนี้ยังมีกลไกการดำเนินงานที่สำคัญ ๆ เช่น คณะกรรมการกิจการเด็ก สตรี และผู้สูงอายุ ของรัฐสภา คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (กสส) สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และคณะอนุกรรมการเฉพาะด้านจัดทำแผนงานหลักสตรี ในส่วนของภาคเอกชนมีสภาสตรีแห่งชาติ ในพระราชนิอุปถัมภ์ฯ ส่งเสริมและประสานงานด้านการพัฒนาสตรีระหว่างองค์การสมาชิกและระหว่างรัฐบาล

การดำเนินงานในช่วงที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าสตรีได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากหน่วยงานต่าง ๆ มากขึ้น รวมทั้งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทุก ๆ ด้าน อย่างไรก็ตามปัญหาเกี่ยวกับสตรีก็ยังคงมีอยู่และจำเป็นต้องพัฒนาและแก้ไขต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องความเสมอภาคระหว่างหญิงกับชาย การถูกเอารัดเอาเปรียบ การถูกเลือกปฏิบัติ และการถูกระงับรายได้ การทรมาน ทิศทางการพัฒนาจัดสวัสดิการสำหรับสตรีในอนาคตจะต้องมุ่งเน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาเหล่านี้เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยเน้นการพัฒนาแบบบูรณาการ การเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งของสตรี การมีส่วนร่วมของสตรี ครอบครัว และชุมชน การส่งเสริมภาคประชาสังคม องค์กรเอกชน อาสาสมัคร องค์กรประชาชน องค์กรธุรกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถาบันสังคมอื่น ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รวมทั้งส่งเสริมให้มีเครือข่ายการดำเนินงานทุกระดับ เพื่อให้การสงเคราะห์และพัฒนาสตรีเป็นไปตามเจตนารมณ์

ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สอดคล้องกับปฏิญญาและพันธกรณีต่าง ๆ ที่ประเทศไทย ได้ลงนามรับรองไว้

วิเคราะห์การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุเป็นกลุ่มเป้าหมายกลุ่มหนึ่งที่รัฐให้ความสำคัญมาเป็นเวลานาน เห็นได้จากการ จัดตั้งสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุแห่งแรกขึ้นในปี พ.ศ.2496 เพื่อให้การอุปการะแก่ผู้สูงอายุที่ไร้ ญาติขาดที่พึ่งต่อจากนั้นได้มีการจัดตั้งสถานสงเคราะห์เพิ่มขึ้นเรื่อยมา รวมทั้งได้จัดบริการต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เช่น ศูนย์บริการผู้สูงอายุ โครงการกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน เป็นต้น โดยกำหนดนโยบายและแผนทุกระดับในเรื่องการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ รวมทั้งแผนระยะ ยาวสำหรับผู้สูงอายุแห่งชาติ

จะเห็นว่ารัฐบาลและหน่วยงานต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุมากขึ้น และได้จัด สวัสดิการต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เพียงพอทั่วถึงและสอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคมแต่ กล่าวได้ว่าบริการต่าง ๆ ยังไม่เพียงพอและทั่วถึง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร และผลกระทบของวิกฤตทางเศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมา ทำให้ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งมากขึ้น มี ผู้สูงอายุอีกจำนวนมากที่ยังเข้าไม่ถึงบริการ การช่วยเหลือเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสามารถให้ได้ ประมาณร้อยละ 50 ของผู้ที่อยู่ในข่ายควรได้รับความช่วยเหลือ ในปี พ.ศ. 2559 ประเทศไทยจะ มีผู้สูงอายุถึง 10.5 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 15 ของประชากรทั้งประเทศ และในอีก 10 ปี ข้างหน้า ผู้สูงอายุจะมีจำนวนบุตรลดลงและอยู่เป็นโสดมากขึ้น ดังนั้นรัฐบาลจะต้องเตรียมการ เสริมสร้างหลักประกันชีวิตของผู้สูงอายุ 6 ประการ ได้แก่ สุขภาพ รายได้ ที่อยู่อาศัย ผู้ดูแล สภาพแวดล้อมและความมั่นคง รวมทั้งความรู้และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ดังนั้นการจัด สวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุต้องเตรียมการ ระยะยาว โดยให้ครอบครัวและชุมชนเป็นองค์กรหลัก ในการดูแลและเกื้อกูลผู้สูงอายุ อาจต้องสร้างมาตรการจูงใจบางประการ เช่น การลดหย่อนภาษี ให้ผู้ดูแลผู้สูงอายุ เป็นต้น นอกจากนี้ การจัดสวัสดิการจะต้องขยายให้มีความครอบคลุมมาก ขึ้นโดยเฉพาะหลักประกันความสูงวัยและความมั่นคงของผู้สูงอายุซึ่งต้องทำใน เชิงบูรณา การ และโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม

วิเคราะห์การจัดสวัสดิการสำหรับคนพิการ

ปัญหาเกี่ยวกับคนพิการได้รับความสนใจจากสังคมในวงกว้างมาเป็นเวลานาน สำหรับ ประเทศไทยการดำเนินการด้านสงเคราะห์ พัฒนา และฟื้นฟูคนพิการ กล่าวได้ว่าส่วนหนึ่งได้รับ

อิทธิพลและแรงผลักดันจากภายนอกประเทศทั้งระดับโลกและระดับภูมิภาค ในปัจจุบันรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับคนพิการเป็นอันมาก เห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 55 กำหนดว่า บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพ มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก อันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ และกำหนดไว้ในมาตรา 80 วรรค 2 ว่า รัฐต้องสงเคราะห์ผู้พิการหรือ ทุพพลภาพให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีพึ่งตนเองได้ นอกจากนี้ยังมีการกำหนดแนวทางและมาตรการการพัฒนาและสงเคราะห์คนพิการ ไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ รวมทั้งแผนการสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแห่งชาติระยะยาว ตลอดจนการประกาศปณิญาเพื่อสิทธิคนพิการไทย เมื่อ พ.ศ. 2541 ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าในช่วง 20 ปีที่ผ่านมาการดำเนินงานด้านคนพิการในประเทศไทย ได้มีความก้าวหน้าไปเป็นอันมาก

ด้านกลไกในการปฏิบัติงาน ได้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการเพื่อเป็นองค์กรหลักในการดำเนินงาน รวมทั้งจัดตั้งคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแห่งชาติขึ้นและยังมีคณะกรรมการต่าง ๆ อีกหลายคณะ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมายนอกจากนี้ยังมีองค์การเอกชนอีกเป็นจำนวนมากที่มีบทบาทร่วมในการดำเนินงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์และพัฒนาคนพิการ ที่สำคัญ ๆ ได้แก่ สมาคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ มูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการ มูลนิธิศิริวัฒนาเซสเชียร์เพื่อคนพิการแห่งประเทศไทย ฯลฯ สำหรับคนพิการมีการรวมตัวกันจัดตั้งสมาคมคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย ทำหน้าที่พิทักษ์ปกป้องสิทธิของกลุ่มคนพิการทุกด้าน รวมทั้งมีบทบาทสำคัญในการร่วมกำหนดนโยบายและแผนในการพัฒนาและฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการส่งผลให้การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการก้าวหน้าไปเป็นอันมากโดยเฉพาะในด้านสุขภาพอนามัย การศึกษา และสาธารณสุข รวมทั้งด้านการจัดสวัสดิการสำหรับคนพิการ ซึ่งสามารถดำเนินการได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมทั่วถึงและเพียงพอ

ทิศทางและแนวโน้มการจัดสวัสดิการสำหรับคนพิการในอนาคตจะต้องเน้นการกระจายบริการอย่างทั่วถึงและได้มาตรฐาน มีการพัฒนารูปแบบการจัดบริการให้เหมาะสมกับสภาพปัญหา และความต้องการของคนพิการและครอบครัว ส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชนมีบทบาทในการดูแลคนพิการให้มากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนทุกภาคส่วน ให้เข้ามามีบทบาทร่วมในการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนสร้างเครือข่ายการดำเนินงานด้านการสงเคราะห์พัฒนา ฟื้นฟูและคุ้มครองสิทธิคนพิการทุกระดับ เพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิและโอกาสอย่างเป็น

ธรรมเนียมคนปกติ กฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอาจต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

หมายเหตุ สรุปจากเอกสาร “การจัดสวัสดิการสำหรับครอบครัว เด็ก สตรี ผู้สูงอายุและคนพิการ” ประมวลสาระชุดวิชาสวัสดิการครอบครัวและสังคม บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2545.